

запропонованого нами раніше окремого експертного дослідження місця події [3].

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України : Наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0371-18/conv>.

2. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17/conv>.

3. Пиріг І.В. Поняття та сутність експертного дослідження місця події // Криміналістика і судова експертиза: Міжвідомчий науково-методичний збірник. Вип. 59. Відп. ред. І. І. Ємельянова. К.: Міністерство юстиції України, 2014. С. 64-72.

Чаплинський Костянтин Олександрович,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри криміналістики та
домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Бублик Надія Сергіївна,
старший викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМИ СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

На часі процес реформування у відповідності до європейських стандартів торкається усіх сфер суспільного життя. Але, крім позитивних результатів, звичайно, постають і певні проблеми, недопрацювання та, взагалі, провали. Ясна річ, хтось скаже, що це можливо, адже рух вперед ймовірно має своїми наслідками і кроки вбік, а, іноді, й кроки назад. Зрозуміло, що реформування вищої юридичної освіти також відбувається у зв'язку з загальними тенденціями, що відбуваються у нашій державі.

Дійсно, подаються на обговорення різноманітні концепції, які в багатьох випадках є недосконалими. Але лише рух, лише кроки для змін

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

зможуть забезпечити оптимальне реформування будь-якої системи. Та все ж таки бажано робити якомога менше помилок та неточностей. Однією з них вбачається бажання деяких законотворців припинити навчання у відомчих закладах вищої освіти МВС за спеціальністю 081 Право.

З одного боку, в країнах НАТО та Європейського союзу досить нечисленні приклади, коли поліцейські, крім профільних знань, отримують і базову юридичну освіту під час навчання у відповідних закладах. Але ж у зазначених країнах у багатьох випадках обов'язки поліцейських і, загалом, їх процесуальний статус не передбачають вирішення конкретних задач, що потребують великої кількості та достатньої якості юридичних знань. Тому що більшість процесуальних рішень на етапі досудового розслідування та до його початку приймають інші правоохоронні органи.

Тому, беручи до уваги всю серйозність даних кроків, вважаємо, що наразі існує безпосередня необхідність проаналізувати які ж насправді наслідки потягнуть запропоновані українським законодавством кроки реформування, а також чи потрібні вони взагалі?

Дуже велике зацікавлення викликала одне з положень Концепції розвитку юридичної освіти від 6 листопада 2020 року, яке ставить за мету реформування вищої юридичної освіти, що передбачає позбавлення закладів вищої освіти зі специфічними умовами у структурі МВС України зі специфічними умовами навчання, можливості підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право» [1].

На наш погляд, ліквідація у відповідних освітніх закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України спеціальності 081 «Право» буде мати, як наслідок, тотальне руйнування наукового забезпечення освітнього процесу, а також практичної діяльності замовлення освітніх послуг. Також зазнають повної ліквідації окремі відділи науково-освітньої підготовки, іншими словами, буде припинено роботу аспірантури та ад'юнктури, зазнають ліквідації й спеціалізовані ради у сфері захисту дисертаційних досліджень усіх спеціальностей. Тому ми вважаємо, що усе вищезазначене нанесе руйнівного удару розвитку вітчизняній юридичній науці, і поставить її лише на грані колапсу.

Зауважимо, що дана Концепція виокремлює так званий розподіл системи юридичної освіти на «належну освіту» і «недоосвіту». Щодо «належної освіти», то важливе місце займають тут, насамперед, судді, нотаріуси, адвокати та прокурори. Проте якщо звернути увагу на працівників правоохоронних органів (ДБР, НАБУ, Національна поліція України та інші), працівників системи юстиції, військових юристів, юрисконсультів, то за програмою Концепції їм усім достатньо буде й юридичної «недоосвіти».

Доцільно було б зауважити, що повна відсутність у майбутніх слідчих/дознавачів юридичної освіти буде ставити їх у зовсім нерівне становище відповідно до інших працівників правоохоронних органів. Тому

виникає логічне питання: яким способом працівник слідчого підрозділу зможе виконувати свої професійні завдання, якщо у порівнянні зі звичайним адвокатом, просто на просто не матиме відповідних знань та навичок, які повинна забезпечувати йому вища юридична освіта? Тож, ми маємо переконання, що саме зміст програми підготовки слідчого, адвоката, прокурора та інших представників відповідних юридичних професій не повинна суттєво відрізнятися між собою, а навіть навпаки, бути однаковою, та обов'язково здійснюватися у сфері спеціальності 081 «Право» без якихось дискримінаційних обмежень. Адже, якщо все ж таки скасуються заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, то ми не зможемо отримати справді компетентних у своїй професійній діяльності працівників правоохоронних органів, а лише безграмотних «поліцейських». Таким чином дійде лише до того, що Національна поліція України стане безграмотним відомством.

Тож, маємо підстави висловити твердження, що професійна компетентність майбутніх працівників правоохоронних органів (дізнавачів та слідчих) повинна формуватися та бути набутою виключно у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України та безпосередньо за спеціальністю 081 «Право».

Отже, узагальнюючи усе вищесказане можемо дійти до висновку, що даний проект Концепції реформування юридичної освіти нашої держави, яка створювала свою систему юридичної освіти поступово, за допомогою певних випробувань та подальших помилок, нестиме суттєвий деструктивний вплив на подальший розвиток сучасної системи юридичної освіти, а також сприятиме лише знищенню системи наукового забезпечення більшості органів державної влади.

Зазначені положення Концепції зовсім не враховують потреби споживачів ринку юридичних послуг, а також взагалі не відповідає закордонному досвіду впровадження моделей системи надання професійної кваліфікації у країнах Європейського Союзу [2].

Крім того, слід зазначити, що у разі припинення навчання у відомчих закладах вищої освіти МВС за спеціальністю 081 Право буде ситуація, коли захисники під час досудового розслідування будуть мати набагато якісніші юридичні знання. Це, в свою чергу, буде викликати ряд перешкод для прийняття процесуальних рішень та здійснення процесуальних дій. Адже як особа без якісного знання Кримінального кодексу та відповідних підзаконних нормативно-правових актів зможе правильно кваліфікувати певне діяння для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань? Чи пред'явити підозру без якісних знань кримінального процесу? І це лише найбільш явні проблемні питання!

Тому, напевно, за існуючої системи повноважень у працівників правоохоронних органів є недоцільним відбирати можливість у поліцейських, які задіяні у досудовому розслідуванні, отримувати якісну юридичну освіту. Доцільним це вбачається лише у розрізі того, що

набагато більша кількість правопорушників буде уникати адміністративної та кримінальної відповідальності, а їх захисники будуть отримувати ще більші та ще більше гонорарів за надання своїх послуг.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку юридичної освіти від 6 листопада 2020 року: проект/ Комітет з питань освіти, науки та інновацій. URL: http://kno.rada.ua/news/main_news/75465.html

2. Мамченко Н. Концепцію реформи юридичної освіти визнано шкідливою: Резолюція Всеукраїнської конференції національних закладів вищої освіти. URL: <https://tinyurl.com/y523z7t4>

Антонюк Олена Володимирівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Проаналізувавши досвід функціонування електронних систем органів кримінальної юстиції зарубіжних країн, що є лідерами у впровадженні методів диджиталізації під час розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, можна виокремити декілька типових способів та методів, за якими спрямовано розвиток систем електронного обміну інформацією і взаємодії між спеціалізованими користувачами в кримінальному провадженні під час користування такими електронними системами, зазначивши їх «плюси», «мінуси», та можливі консенсуси.

Так, розглядаючи роботу електронної системи в США («Oasis», «Magic Lantem», Англії («Transforming Through Technology»), Німеччині («INPOL-neu», «rsCASE», «Koyote», «Fall Bearbeitungs-System THuringen» [7, с. 1], Угорщині (National Computer Board), Бельгії («e-Justice», «Tax-on-Web», «Police-on-Web», Литви («Integrutos baudžiamojo proceso informacinės sistemas» (IBPS), Швеції RIF (швед. «Rattsvastndets Informations Forsorjning»), Казахстані (ИСЕРДР – Информационная система «Единый реестр досудебных расследований» та його підсистемі – «Публичный сектор»), а також деякі інші електронні системи різних країн, у світлі порівняльного аналізу із намаганням Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності спільно з Генеральною прокуратурою, Національним антикорупційним бюро та Антикорупційною ініціативою Європейського Союзу, якими презентовано «Систему